

V I Lenin

Krisens lärdomar

Petrograd och hela Ryssland har genomgått en allvarlig politisk kris, den första politiska krisen efter revolutionen.

Den 18 april antog provisoriska regeringen sin sorgligt ryktbara not, som bekräftade krigets annexionistiska plundringssyften tillräckligt tydligt för att framkalla harm bland de breda massorna, vilka uppriktigt hade trott på kapitalisternas vilja (och förmåga) att ”avstå från annexioner”. Den 20 och 21 april befann sig Petrograd vid kokpunkten. Gatorna var fyllda av folk; överallt, både dag och natt, bildades smärre och större grupper och förekom möten av olika omfattning; massmanifestationer och demonstrationer pågick oavbrutet. I går, den 21 april, på kvällen tycktes krisen eller åtminstone dess första etapp vara över: exekutivkommittén i arbetar- och soldatdeputerades sovjet och därefter även sovjeten själv uttalade att regeringens ”förklaring”, dess beriktiganden av noten, dess ”klarlägganden” (innehållande absolut tomma, absolut intetsägande fraser, som ingenting ändrar och inte förpliktar till någonting) var tillfredsställande och att de ansåg ”intermezzot vara avslutat”.

Om de breda massorna anser ”intermezzot vara avslutat”, det kommer framtiden att utvisa. Nu är det vår uppgift att uppmärksammare studera de *krafter*, de klasser, som framträdde under krisen, och att därav dra lärdomar för proletariats parti. Ty allehanda krisers stora betydelse ligger i att de blottar det förborgade, skjuter åt sidan det villkorliga, ytliga och obetydliga, sopar undan politiskt skräp och avslöjar de sanna drivfjädrarna till den *klasskamp*, som verkligt pågår.

Kapitalisternas regering upprepade den 18 april egentligen endast sina tidigare noter, som skymde undan det imperialistiska kriget med diplomatiska slingerbultar. Soldatmassorna greps av harm, emedan de ärligt hade trott på kapitalisternas uppriktighet och fredskärlek. Demonstrationerna började som *soldatdemonstrationer* med den motsägelsefulla, omedvetna och ineffektiva parollen ”Ned med Miljukov!” (som om ett ombyte av personer eller grupper kunde ändra politikens *väsen!*).

Detta innebar att den breda, obeständiga, vacklande massan, som står närmast bönderna och enligt den vetenskapliga klasskarakteristiken är småborgerlig, svängde *över från* kapitalisterna till de revolutionära arbetarnas *sida*. Just denna vacklan eller rörelse hos massan, som genom sin styrka är i stånd att *avgöra allt*, var det som framkallade krisen.

Just vid den tidpunkten började ytterelementen, *inte* mellanelementen, *inte* den mellanliggande småborgerliga massan, utan bourgeoisin och proletariats att komma i rörelse, dra ut på gatorna och organisera sig.

Bourgeoisin besatte Nevskij prospekt (”Miljukov”-avenyn, som en tidning uttryckte sig) och de kringliggande delarna av det rika Petrograd, kapitalisternas och ämbetsmännens Petrograd. Officerare, studenter och ”medelklasserna” demonstrerade *för* provisoriska regeringen, bland parollerna stötte man ofta på standar med orden ”Ned med Lenin!”.

Proletariats, organiserat kring upprop och paroller från vårt partis centralkommitté, reste sig i *sina* centra, i arbetarförörerna. Den 20 och 21 antog centralkommittén resolutioner, som genom organisationsapparaten genast fördes ut till proletariats massor. Arbetarmanifestationerna drog fram genom de *icke* rika, mindre centralt belägna stadsdelarna och trängde sedan delvis fram till Nevskij. Proletärernas demonstrationer skiljde sig starkt från bourgeoisins genom sin masskaraktär och solidaritet. På deras fanor kunde man bl a läsa: ”All makt åt arbetar- och soldatdeputerades sovjet”.

På Nevskij kom det till sammanstötningar. De "fientliga" demonstrationernas standar slets sönder. Exekutivkommittén får från flera håll telefonmeddelanden om att skott avlossats från båda sidor och att det förekommit döda och sårade; meddelandena härom är ytterst motsägande och obekräftade.

Bourgeoisin skrek om "inbördeskrigets spöke" och gav härmed uttryck åt sin ångest för att de riktiga massorna, folkets verkliga majoritet skulle ta makten i sina händer. Sovjetens småborgerliga ledare, mensjevnikerna och narodnikerna, som varken efter revolutionen i allmänhet eller under krisdagarna i synnerhet haft någon som helst fast partilinje, låter sig skrämmas. I exekutivkommittén hade kort förut antalet röster mot provisoriska regeringen nått upp till nära hälften, nu avgavs 34 röster (mot 19) *för* att man skulle återgå till den politik, som innebar förtroende för och samförstånd med kapitalisterna.

Intermezzot betraktades som "avslutat".

Vad är klasskampens *kärna*? Kapitalisterna är *för* att det skall dras ut på kriget och vill dölja detta med fraser och löften; de har snärjt in sig i det ryska, brittisk-franska och *amerikanska* bankkapitalets nät. Proletariatet, representerat av sin medvetna förtrupp, är *för* att makten skall övergå till den revolutionära klassen, till arbetarklassen och halvproletärerna, är *för* att den världsomspännande arbetarrevolution, som tydligt och klart växer fram även i Tyskland, skall utvecklas och är *för* att kriget skall avslutas genom en *sådan* revolution.

Den breda, till övervägande delen småborgerliga massan vacklar än åt höger, än åt vänster – den tror ännu på de mensjevnikiska och de narodistiska ledarna, är alldeles uppskrämd av bourgeoisin och genomför *dess* linje med vissa förbehåll.

Kriget är förfärligt; just den breda massan känner det allra tyngst; just bland *dess* led växer den ännu långt ifrån klara insikten om att detta krig är brottsligt, att det förs på grund av rivalitet, emedan kapitalisterna råkat i luven på varandra om delningen av *sitt byte*. Världsläget blir alltmer invecklat. *Det finns ingen annan utväg* än en världsomspännande arbetarrevolution, som *nu* är mera mogen i Ryssland än i andra länder, men som tydligt växer fram (strejker, förbrödring) även i Tyskland. Och massan vacklar: mellan förtroende för de gamla herrarna, kapitalisterna, och förbittring mot dem; mellan förtroende för den nya, den enda konsekvent revolutionära klassen, som banar väg till en ljus framtid för alla arbetande, nämligen proletariatet, och en oklar uppfattning om *dess* världshistoriska roll.

Det är varken första *eller sista* gången som den småborgerliga och halvproletära massan vacklar!

Lärdomen är uppenbar, kamrater arbetare! Tiden hastar. Den första krisen kommer att följas av andra. Ägna *alla* krafter åt att upplysa de efterblivna, att i massomfattning, kamratligt och direkt (inte endast genom möten) komma i kontakt med varje regemente, varje grupp av de arbetande skikt som ännu inte blivit på det klara med vad saken gäller! Ägna *alla* krafter åt att sammansvetsa oss själva, åt att organisera arbetarna nedifrån och upp, i varje distrikt, varje fabrik, varje kvarter i huvudstaden och *dess* förorter! Låt er *inte* vilseledas vare sig av småborgare som "kohandlar" med kapitalisterna, fosterlandsförsvarare, "stöd"-anhängare eller enskilda personer, som vill rusa iväg och ropa "Ned med provisoriska regeringen!", innan folkets flertal hunnit sluta sig fast samman. Krisen kan inte övervinnas genom enskilda personers övervåld mot andra, genom delaktioner av små grupper beväpnade personer, genom blanquistiska försök att "gripa makten", genom att "häkta" provisoriska regeringen osv.

Dagens lösen är: klargör exaktare, tydligare och i vidare kretsar proletariatets linje, *dess* väg till ett slut på kriget. Slut er fastare, i större utsträckning och överallt till de proletära leden och kolonnerna! Slut upp kring era sovjeter, försök att inom dem genom kamratligt övertygande och genom nyval av enskilda medlemmar samla majoriteten omkring er!

Skrivet den 22 april (5 maj) 1917

Publicerat den 6 maj (23 april) 1917 i nr 39 av tidningen *Pravda*

V I Lenin, *Samlade skrifter*, 5:e ry uppl, b 31, s 324-327